

DECEMBER 1948

JAARGANG LI, Afl. 12.

Nederlands Tijdschrift voor Veldbiologie

Nadruk verboden.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr en JAC. P. THIJSSE.

ONDER REDACTIE VAN
Prof. Dr J. HEIMANS, AMSTERDAM.
LEONARDOSTRAAT 10-ZUID

BIJGESTAAN DOOR
Prof. Dr N. TINBERGEN, LEIDEN
en Dr J. WILCKE, WAGENINGEN.

UITGAVE VAN:
W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE:
2e OOSTERPARKESTRAAT 221-223,
AMSTERDAM.

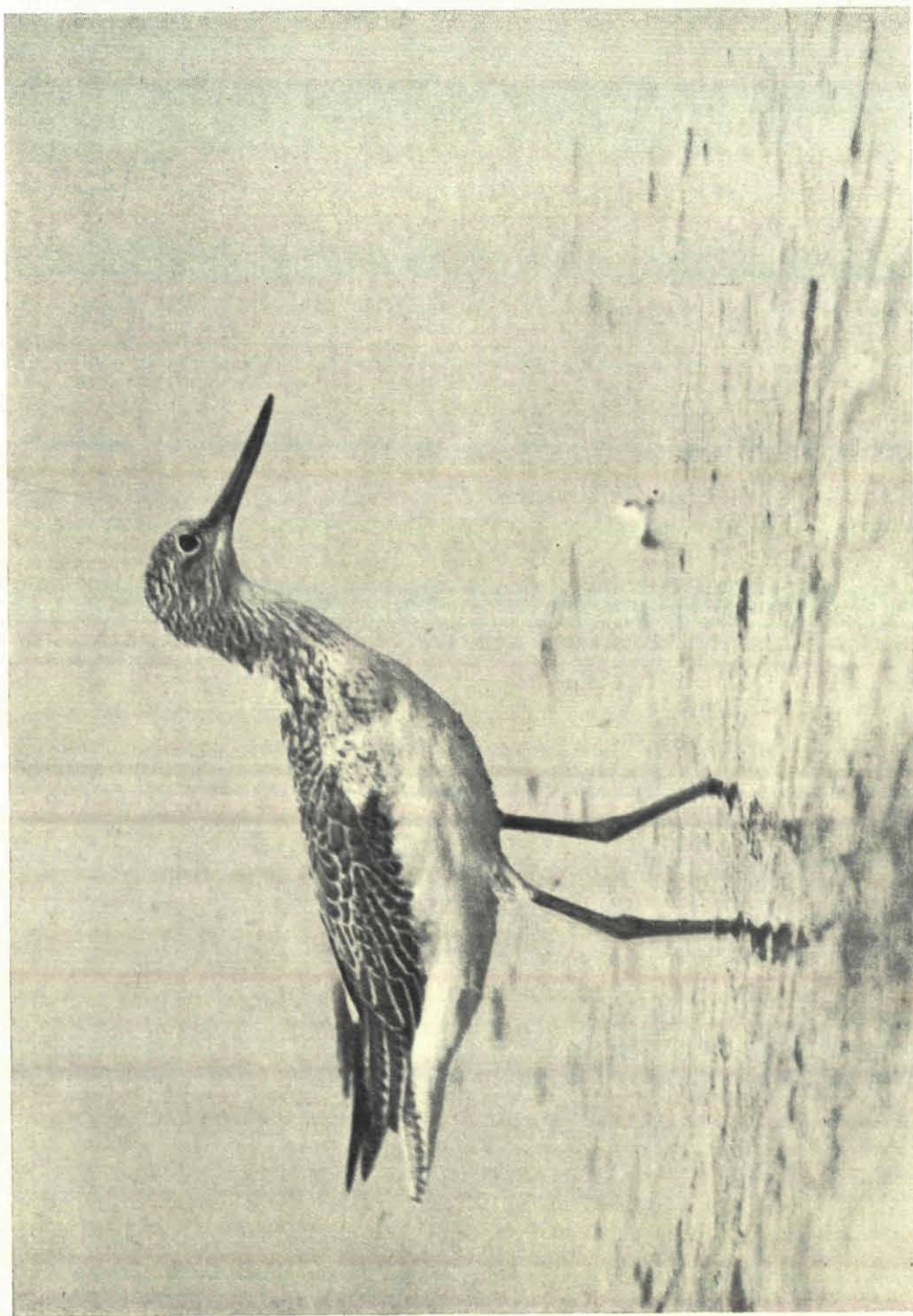
Prijs f 10.— per jaar, bij vooruitbetaling.
Postgiro 15205 Gem. Giro V 6482

VOGELFOTOGRAFIE II TREKVOGELS

De foto aan de ommezijde zou goed dienst hebben kunnen doen bij mijn pleidooi voor het maken van mooie vogelportretten. Tegelijk is hij een prachtig voorbeeld van trekvogelfotografie.

Ook het fotograferen van trekvogels is een mooie kunst. Je bent niet aan één seizoen gebonden. Je kunt er geen vogelnest mee verstoren. Doordat de vogel niet aan één vierkante decimeter gebonden is, zoals in de broedtijd, is het veel moeilijker hem voor de lens te krijgen. Degene die de beste schuilplaatsen bouwt — een edele sport op zichzelf, die opvoedt in werkelijke woudloperskunst — heeft de beste kansen.

Vijverberg heeft ons veertig jaar geleden laten zien dat het kan. Sindsdien is de fototechniek enorm vooruitgegaan; met de fijnkorrelige kleinbeeldfilms en de prachtige telelenzen, die tegenwoordig in de handel zijn, is geen vogel meer onbereikbaar. Toch zijn nog lang niet alle soorten, die bij ons doortrekken, vereeuwigd en vrijwel alle zeker nog niet zo goed als het zou kunnen. De groenpootruiter van Kooymans is

Groenpootruiter. Augustus 1939, De Beer.

Foto F. P. J. Kooymans.

wel amper te verbeteren, maar voor wie zich listig bij een kreek van een onzer estuariën opstelt valt er heel wat moois te maken. Wie komt eens met mooie zaagbekken, ijseenden of rotganzen voor de dag?

N. TINBERGEN.

SHERARDIA

Van de ongeveer 5000 soorten omvattende familie der *Rubiaceeën* is alleen de onderfamilie der Sterbladigen in onze flora vertegenwoordigd en wel door de geslachten *Galium*, *Asperula* en *Sherardia*. Van de wellicht 250 soorten van *Galium* komen er bij ons 12 voor en van de ongeveer 80 *Asperula's* zijn er in onze flora 6, merendeels zeer zeldzame soorten, maar van *Sherardia* bestaat er maar één soort, *S. arvensis* (Blauw walstro), die als akkeronkruid en ruderaalplant een zeer grote verspreiding heeft en ook in ons land plaatselijk algemeen is.

Op bouwland zien we meestal lage plantjes met uitgespreide of opstijgende stengels, waarvan de grootste ongeveer 25 cm lang worden. Het was dan ook een verrassing, en tevens de aanleiding tot dit artikel, toen ik bij een spoorwegviaduct vlak bij den Bosch *Sherardia's* vond, die als Kleefkruid tussen de omringende planten omhoog geklauterd waren en stengels hadden van tot 60 cm lengte. Het exemplaar, dat mee naar huis genomen werd, had 43 stengels, waarvan de meeste meer dan 30 cm lang waren, terwijl er 5 de 60 cm haalden. Stengels en bladeren zijn wel lang niet zo hakerig als Kleefkruid, maar ze waren met hun puntige haren toch goed genoeg aan de omringende planten vastgehecht, om voorzichtig losgemaakt te moeten worden.

Sherardia is een plant, die in de vegetatieve delen veel op *Galium* en *Asperula* lijkt, maar in bloembouw het meest met laatstgenoemd geslacht overeenkomt. Speciaal die sectie van *Asperula*, die door De Candolle *Sherardina* genoemd is, herinnert door de plaatsing der bloemen in hoofdjes en de knotsvormige stempels het meest aan *Sherardia*; ook de sectie *Crucianelloides* van Boissier, met een soort, die *A. Sherardioides* heet, heeft bloemen in hoofdjes, maar bolvormige stempels. Toch kan geen verwarring met *Sherardia* plaats hebben, want hier is de kelk bijzonder goed ontwikkeld en is het omwindsel niet maar een krans van schutbladen, maar het wijkt in structuur en door de vergroeiing aan de basis van de gewone bladeren af. De omwindselbladen (meest 8) zijn breder, ze hebben een bredere, kleurloze zoom van verdikte cellen, ze zijn aan de rand en vooral op 't bladvlak veel minder met punt-haren bezet en het onderste, vergroeide deel is aanvankelijk bijna, later geheel kleurloos met cellen, wier verdikte wanden vele stippels hebben (fig. 3, 3). De donkere, rijpe vruchten vormen een achtergrond, waartegen het kleurloze deel scherp afsteekt. Bovendien ziet men daar ook een fijne streping (fig. 2, 1a en b). De abnormale lengte van mijn *Sherardia's* deed vanzelf het vermoeden opkomen, dat het polyploïde exemplaren waren. Immers bij *Galium* en in mindere graad ook bij *Asperula* komt polyploïdie veel voor en zulke vormen kunnen groter dan normaal zijn. Maar *Sherardia* heeft in de vegetatieve cellen normaal 22 chromosomen en die zie ik ook bij mijn